

F. I.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Budapest és a pestiek

Szerző:

Cím:

- számokban

Osztályozás

31

(439 pp)

Idő

"1959"

Hogyan is élnek a pestiek? Sokféleképpen lehet erre válaszolni. Több száz oldalas tanulmányban, újságcikkben, regényben vagy akár versben — de számokkal is. Ez az utóbbi forma az avatatlanok számára talán nehezebben érthető, de mindenesetre hű és pontos képet ad fővárosunkról, a város lakóiról.

Itt fekszik előttem a most megjelent Budapesti Statisztikai Zsebkönyv. Mi mindent lehet megtudni ebből a 300 oldalas, zsebvágható könyvecskéből? Lássuk előbb:

Hányan is vagyunk mi pestiek?

1900-ban még csak 861 ezer lakója volt a főváros mai területének. 1910-ben már meghaladta az 1 milliót, 1930-ban 1,4 millió, 1957 elején pedig 1 850 000 lakója volt fővárosunknak. 1957 elején tehát Budapesten élt az ország lakosságának mintegy 18,9 százaléka. A főváros jelentősége azonban felülmúlja lakóinak arányát. A budapesti munkások termelték 1958-ban az állami ipar termelésének 51,5 százalékát, a budapesti kereskedelmi dolgozók adták el az egész országban forgalomba hozott árunak több mint egyharmadát!

A főváros népessége egyébként 1950 óta 210 ezer fővel gyarapodott s e gyors növekedés legfőbb oka a vidékről Budapestre költözők nagy száma. 1955—58-ban, tehát 4 év alatt, csaknem 100 ezerrel többen költöztek állandó jelleggel Budapestre, mint ahányan hasonló jelleggel vidékre költöztek. A lakosság természetes szaporodása ugyanebben a négy évben nem érte el az átlag 12 ezret sem. (A természetes szaporodás egyébként 1957—58-ban lényegesen csökkent: az 1953. évi 19 663 rekorddal szemben 1958-ban a születések száma mindössze 162-vel múlta felül az elhalálozásokét.)

Mennyit keres a budapesti ember?

A budapesti munkások átlagos havi keresete 1958-ban 1419 forint, az építőmunkásoké 1578 forint. A

műszakiak átlagban 2307 forintot kerestek tavaly havonta, az iparban foglalkoztatott adminisztratív dolgozók havi átlagkeresete pedig 1468 forint volt. A keresetek mintegy 30—32 százalékkal voltak nagyobbak, mint 1954-ben. Budapesten tavaly az év végén 25 614 önálló kisiparos, 5288 magánkiskereskedő volt, és 1958. május 31-én 36 587 kataszteri holdon gazdálkodtak egyéni parasztok. Ezek keresetét azonban nem közli a statisztika.

Mire költjük jövedelmünket?

A zsebkönyv tanúsága szerint a budapesti családok jövedelmüknek átlagban 50,2 százalékát étkezésre, 15,2 százalékát ruházkodásra, 8,7 százalékát lakbérre, lakáskarbantartásra és fűtésre, világításra költik, jövedelmük 7,4 százalékáért vásárolnak lakberendezési vagy más tartós fogyasztási cikket, egészségápolásra, tisztálkodásra jövedelmük 4,5 százalékát, művelődésre, szórakozásra 2,6, közlekedésre 2,7, egyéb célra 8,7 százalékát fordítják. 1956 óta, különösen a tartós fogyasztási cikkek vásárlására, az egészségápolásra, tisztálkodásra és a kulturálódásra fordított kiadások aránya nőtt meg. A háztartások évről évre több villanyáramot fogyasztanak. Míg 1954-ben a budapesti háztartások átlagban 298,1 kilowatt óra áramot fogyasztottak, 1958-ban már 455,9 kilowatt óra volt egy budapesti háztartás átlagos villanyáram-fogyasztás.

Mennyit utazunk?

1958-ban a budapesti villamosok, trolibuszok és autóbuszok mintegy 1100 millió utast szállítottak. 1950 óta a villamosok és trolibuszok igénybevétele mintegy 27 százalékkal nőtt, az autóbuszforgalom pedig körülbelül a háromszorosára növekedett. A Budapesti Helyiérdekű Vasút 1958-ban mintegy 100 millió embert, az úttörővasút 768 ezer, a sétahajók és a vízibuszok mintegy 700 ezer, a dunai átkelő járatok pedig 1,7 millió embert szállítottak.

A pestiek szeretik a pontosságot — legalábbis erre következtethetünk abból, hogy egy év alatt több mint 22 milliószor kérdezték

meg a pontos időt és csaknem félmilliószor kértek telefonon ébresztést.

Mit olvasunk, hol szórakozunk?

A budapesti ember újságot olvas. Erre mutat, hogy több mint 430 ezren vásárolják, illetve fizetik elő Pesten naponta a napilapokat s a hetilapokból is csaknem 800 ezer példány fogy el hétről-hétre. A budapesti könyvtárakban 1958-ban mintegy 5 millió könyvet adtak ki olvasásra.

Az időszaki kiállításokat elég sokan keresik fel. Az 1958. év elején tartott csehszlovák ipar művészeti kiállításnak például 100 ezer látogatója volt. Múzeumokba viszont keveset járunk. A Nemzeti Múzeum természettudományi múzeumát például egész évben mindössze 57 ezren keresték fel. Ezzel szemben az Állatkertnek 1,6 millió, a Vidám Parknak 2,6 millió látogatója volt.

A budapesti színházaknak csaknem négy millió nézőjük volt tavaly, a fővárosi moziknak pedig mintegy 40 millió.

Sorolhatnánk tovább a sok érdekes adatot, új és új oldalról mutatva be a fővárost és a zsebkönyv „főszereplőjét” a pesti embert. A felsorolást azonban nem folytatjuk, nehogy elvegyük az egyéni böngészés örömét. Néhány dologra azonban figyelmeztetni akartuk e hasznos és érdekes könyv olvasóját. Ha kíváncsi arra, mikor volt a leghidegebb, vagy a legmelegebb nap tavaly, vagy az érdekli, hogy mennyi volt a Vasas—Ajax-meccs eredménye, vagy netán azt akarja megtudni, hogy hol áll valamelyik budapesti szobor — mindezt és még sok más érdekességet megtalálhat a zsebkönyvben. Azt azonban hiába keresi, hogy például egyes budapesti kerületekben hányan laknak, arra sem kap választ, hogy milyen Budapest lakosságának társadalmi összetétele, vagy a keresők foglalkozás szerinti megoszlása. A zsebkönyvből megtudhatja, hogy az újszülöttek között mennyi a fiú és mennyi a leány, s így azt is, hogy évről évre több fiú születik, mint leánygyermek. Azt azonban már szemérmesen elhallgatja a zsebkönyv, hogy ennek ellenére mennyivel több a nő Pesten, mint a férfi. Reméljük, hogy a zsebkönyv legközelebbi kiadásában már ezeket az adatokat is megtalálhatjuk és így még többet tudhatunk meg Pestről, s a pestiek-ről.

F. I.

Népszerűség
1959. okt. 16.